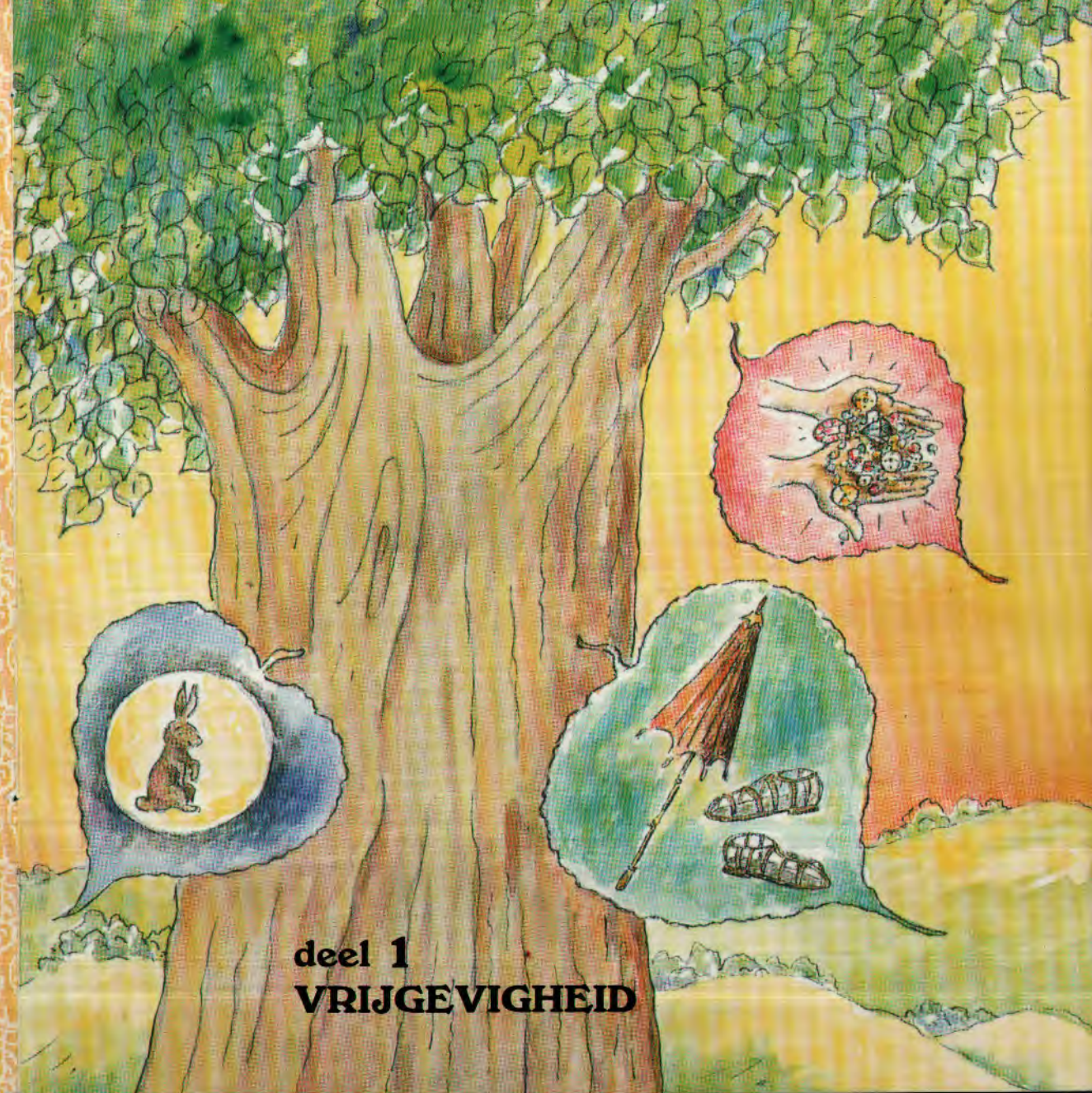

Jātaka's zijn verhalen waarin de Boeddha vertelt hoe hij in zijn vorige levens als Bodhisatta bezig was met het ontwikkelen van goede eigenschappen. Tien goede eigenschappen moest hij vervolmaken om een Boeddha te kunnen worden. Elk deeltje van deze serie gaat over één eigenschap (pāramitā). Eerst wordt de pāramitā kort uitgelegd. Dan volgt een 'idee om te doen'. Vervolgens kun je drie (bewerkte) Jātaka's lezen: makkelijk(*) minder makkelijk(**) en wat moeilijker(***) te begrijpen. Veel Dhamma-plezier.

Voor publikaties en/of nadere informatie:
Boeddhayāna Uitgeverij,
Stephensonstraat 13
2561 XP Den Haag

ONDER DE JĀTAKABOOM

deel 1
VRIJGEVIGHEID

1910
1911
1912

Informatie over:

**Boeddhayāna Centrum Nederland:*

Het Boeddhayāna Centrum Nederland (BCN) is opgericht in 1973 en beheert twee kloosters: het Boeddhayāna Klooster te Den Haag en het Ehipassiko Klooster te Makkinga (Friesland). De hoofdmonnik en oprichter van beide kloosters is de Eerwaarde Mahā Thera Dhammawīranātha. De Eerw. Mahā Thera Dhammawīranātha is in 1953 geboren te Den Haag en werd op 14-jarige leeftijd Boeddhist. In 1977 trad hij in Indonesië onder leiding van zijn Leermeester, de Zeereerwaarde Jinamitto Nāyaka Thera, toe tot de Orde van (Therawāda) Monniken. Enige tijd na zijn inwijding kreeg de Eerw. Thera van zijn Leermeester de opdracht naar Nederland terug te keren om de Dhamma te onderwijzen.

**De Samenstellers:*

Raphael Kips (correspondent uit België en vertaler van diverse Boeddhistische teksten) heeft de jāta-ka's vertaald vanuit het Engels. (Stories of Buddha's Former Births; edited by E. B. Cowell; Cosmo Publications India).

Toesitā de Klerk is werkzaam geweest in het basisonderwijs en schrijft Boeddhistische verhalen voor kinderen. Zij heeft de vertaalde jāta-ka's bewerkt voor kinderen.

Māyā van Lobberegt, werkzaam in het onderwijs en medewerkster van het Boeddhistische kinderblad Ayo Ayo, heeft de lay-out verzorgd.

De illustraties en omslag zijn gemaakt door Wajirā Meerveld. Zij is illustratrice van beroep en heeft reeds meerdere kinderboeken op haar naam staan.

Het geheel is tot stand gekomen onder de supervisie van de Eerwaarde Dhammawīranātha Mahā Thera.

ONDER DE JĀTAKABOOM

Deel 1
Vrijgevigheid

Onder de Jātakaboorn:

Deel 1	Vrijgevigheid
Deel 2	Deugdzaamheid
Deel 3	Verzaken
Deel 4	Wijsheid
Deel 5	Energie
Deel 6	Verdraagzaamheid
Deel 7	Waarheid
Deel 8	Resoluut Voornemen
Deel 9	Liefdevolle Vriendelijkheid
Deel 10	Gelijkmoedigheid

©1996 Boeddhayāna Uitgeverij
 uitgegeven door Boeddhayāna Uitgeverij
 Samenstellers: Raphael Kips, Toesitā de Klerk en Māyā van Lobbereg
 Omslag en illustraties: Wajirā Meerveld
 eerste druk 1996/2540
 ISBN 90-71329-66-6

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en /of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande toestemming van de uitgever.

Waar hebben we het over...?

Pāli	uitspraak	betekenis
Ānanda	Aanande	een monnik en de trouwe verzorger van de Boeddha
Anoeroeddha Bodhisatta	Anoeroeddhe Bodhisatte	een monnik uit de tijd van de Boeddha iemand die de Verlichting wil bereiken en daar alles voor doet
Boeddha Pacceka Boeddha	Boeddhe Patsjeeke Boeddhe	iemand die de Verlichting heeft bereikt iemand die de Verlichting heeft bereikt maar dat niet aan anderen kan leren
Sammā-Samboeddha	Sammaa-Samboeddhe	iemand die helemaal alleen de Verlichting heeft bereikt en het ook aan anderen kan leren
Dhamma Sangha	Dhamme Sanghe	Dat wat de Boeddha heeft gezegd monniken en nonnen die precies proberen te leven zoals de Boeddha leefde
dāna dewa/dewi Jātaka Moggallāna Oeppalawannā Pāli pāramitā patta	daane dewe/dewie djaateke Moggallaane Oeppalawannaa Paalie paaramitaa patte	vrijgevigheid mannelijke/vrouwelijke hemeling geboorteverhaal hoofdmonnik van de Boeddha non uit de tijd van de Boeddha de taal waar de Boeddha in sprak volmaaktheid/goede eigenschap eetkom van Boeddhistische monniken en nonnen
poedjā	poedjaa	met zorg en aandacht voor iemand zorgen/hulde
Sāripoetta Sakka	Saaripoette Sakke	hoofdmonnik van de Boeddha koning van de dewa's

Sakka wachtte tot na de middag, ging toen in al zijn pracht en praal naar de asceet en vroeg: „Hé asceet, waarom leidt u dit zware leven, hier in dit woud omgeven door zoute zee, met hete winden die om u heen waaien?” De Bodhisatta antwoordde: „Naar bijzondere dingen verlang ik niet. Ik ben hier om wijs te worden - dat is de grootste schat die iemand kan bezitten.” Sakka was blij om dit te horen. ‘Deze asceet wil de Verlichting bereiken,’ dacht hij. ‘Ik wil hem iets geven. Maar wat zou hij willen hebben?’

En hij zei: „Asceet, ik bewonder u en ik wil u iets geven, wat wilt u?”

Akitta antwoordde: „Ik wens dat ik nooit behoefte krijg aan rijkdom, aan een vrouw en aan kinderen.”

„Dat is geweldig!” zei Sakka, „U mag nog een wens doen.” „Ik wens dat ik nooit in het gezelschap van een dwaas hoef te zijn,” zei Akitta.

„Maar wat heeft een dwaas gedaan dat u niet in zijn gezelschap wilt verblijven?” vroeg Sakka.

„Een dwaas weet niet wat goed en verkeerd is,” antwoordde Akitta. En Sakka vond ook dit een prachtig antwoord en weer bood hij Akitta een wens aan. En nog één en nog één. Na een heleboel wensen zei Akitta:

*„O Sakka, Heer van alle wezens kort en lang,
bezoek me niet meer, dat is wat ik verlang.
Zo groot en verblindend is uw pracht en praal,
ik zou mijn deugden erdoor vergeten, allemaal.”*

„Wel, Heer,” zei Sakka toen, „ik zal u niet meer bezoeken.” Hij groette de asceet en ging weg.

De Bodhisatta bleef zijn leven lang bezig met het ontwikkelen van goede eigenschappen. Toen hij stierf werd hij herboren in de wereld van Brahma.

Aan het einde van dit geboorteverhaal vertelde de Boeddha wie iedereen geweest was: „In die tijd was Aneroeddha Sakka en ikzelf was de wijze Akitta.”

Inhoud

- 5 Over jātaka's en pāramitā's
- 7 Over vrijgevigheid
- 11 Het haasje in de maan *
- 17 De sandalen-dāna **
- 25 De schat van Akitta ***

De Bodhisatta zat bij de ingang van zijn hut. Hij had de bladeren met water besprenkeld. 'Als het water er ingetrokken is, eet ik ze op,' dacht hij.

Op dat moment stond Sakka voor hem als een bedelende brahmaan.

Akitta werd warm van blijdschap. 'Wat een zegen voor mij,' dacht hij, 'nu kan ik nog dāna geven ook!' Hij deed de bladeren in zijn eigen patta en ging naar Sakka.

„Alstublieft, dit is mijn gift. Dat ik door deze gift goede eigenschappen mag ontwikkelen.” Hij deed alle bladeren in de patta van Sakka, zonder iets voor zichzelf over te houden.

Sakka nam de dāna aan en liep meteen weg. De Bodhisatta zat stil in vreugde en geluk.

De volgende dag maakte hij opnieuw bladeren klaar en zat weer bij de ingang van zijn hut.

Daar kwam Sakka. Akitta gaf hem zijn hele maaltijd en was blij en tevreden. Ook de derde dag gaf hij alle bladeren aan Sakka en zei: „Kijk, wat een zegen voor mij. Een paar bladeren geven mij veel verdiensten.”

Verzwakt door gebrek aan voedsel omdat hij al drie dagen niet had gegeten, maar met een blij hart, dacht hij na over de dāna.

Sakka dacht: 'Deze asceet heeft al drie dagen niet gegeten en hij blijft maar aan mij geven. Wil hij Sakka worden of niet? Ik zal het hem maar vragen.'

Door het vuur van zijn deugd werd de marmeren troon van Sakka heet. 'Wat is er aan de hand?' dacht Sakka. 'Wie haalt me uit mijn paleis?' Hij keek en keek, en zag toen de wijze asceet. 'Aha! Waarom leidt deze man zo'n deugdzaam leven? Wil hij soms Sakka worden? Ik zal hem op de proef stellen. Als hij mij zijn bladeren geeft, wil hij Sakka worden. Als hij ze niet geeft, wil hij dat niet.'

Vermomd als een brahmaan ging Sakka naar de Bodhisatta.

Inleiding

Heel, heel lang geleden, toen de Boeddha nog geen Boeddha was, maar een gewone monnik, heette hij Soemedho. Nou ja, zo gewoon was Soemedho nu ook weer niet, want . . .

Op een dag kwam Soemedho in een dorp waar iedereen druk bezig was. Toen hij vroeg wat er aan de hand was, vertelden de mensen hem dat Boeddha Dīpankara naar het dorp zou komen. Boeddha Dīpankara was de Volmaakte Boeddha van die tijd. Wie wilde hem niet ontmoeten! Ja, dan moest het dorp wel glanzend schoon zijn. Soemedho vroeg of hij kon helpen. Omdat de mensen wisten dat hij bijzondere krachten had, gaven ze hem het meest vuile deel van het dorp om schoon te maken.

Soemedho dacht: 'Met mijn gedachtenkracht kan ik het vuil in één seconde laten verdwijnen, maar wat heb ik dan gedaan voor de Boeddha? Ik zal met mijn blote handen schoonmaken, dan geef ik echt iets van mezelf.'

Zo gezegd, zo gedaan.

Maar hoe hard hij ook werkte, hij redde het niet om op tijd klaar te zijn. Toen hij nog een klein stukje schoon moest maken, zag hij Boeddha Dīpankara al aankomen, met zijn grote gevolg van discipelen. Wat nu? Hij kon de Boeddha toch niet door de modder laten lopen?

Soemedho liet zich languit in de modder vallen. Zo was zijn lichaam een brug waar de Boeddha met zijn discipelen overheen kon lopen. Toen de Boeddha over hem heen liep, kon Soemedho het niet nalaten even omhoog te kijken. Hij zag het gezicht van de Boeddha: stralend, wijs en vol mededogen.

Soemedho nam een resoluut besluit: 'Zó wil ik ook worden. Ik ga alles doen om een Boeddha te worden!'

Vanaf dat moment was Soemedho een Bodhisatta: iemand die streeft naar de Verlichting.

Hij had nog heel veel levens nodig om de Verlichting te bereiken, wel meer dan vijfhonderd!

En in al die levens was de Bodhisatta bezig met het ontwikkelen van eigenschappen die nodig zijn om de Verlichting te bereiken.

Later heeft de Boeddha daar veel over verteld. Hij noemde die verhalen geboorteverhalen (in het Pāli heet dat jāta'ka's).

De eigenschappen noemde hij volmaaktheden (in het Pāli: pāramitā's). Het zijn er tien: vrijgevigheid, deugdzaamheid, verzaken, wijsheid, energie, geduld, waarheid, resoluut voornemen, vriendelijkheid en gelijkmoedigheid.

Je kunt ze een beetje zien als spaarpotten. Je bent aan het sparen voor iets wat je ontzettend graag wilt hebben. Daar heb je dan niet één, maar tien spaarpotten voor nodig.

Om de Verlichting te bereiken moet je tien pāramitā-spaarpotten vol maken.

Natuurlijk kun je die niet in één keer vol maken. Dat gaat beetje bij beetje. Elke dag, elk jaar, elk leven komt er wat bij, als we ons oefenen in deze goede eigenschappen.

Om een Sammā-Samboeddha te worden zoals Boeddha Dīpankara en Boeddha Gotama moet je voor iedere eigenschap niet één, maar drie spaarpotten vol maken. Dat zijn er dus in totaal dertig. Daarom duurde het ook zo lang voordat Soemedho een Boeddha werd. Maar als je 'gewoon' de Verlichting wilt bereiken dan heb je aan tien pāramitā-spaarpotten genoeg!

Dus vertrok hij voor de derde keer. Hij reisde door de lucht en landde op het eiland Ahidīpa, het slangeneiland. In de schaduw van een grote boom bouwde hij een hut om in te wonen. Niemand wist dat hij daar verbleef.

Toen Yasawatī ontdekte dat haar broer weg was, ging ze onmiddellijk naar hem op zoek. Na verloop van tijd kwam ze in het koninkrijk Damila, maar daar vond ze hem niet. Toch bleef ze daar, in het park waar haar broer ook was geweest.

Akitta was nu zo tevreden dat hij nergens meer naar toe ging. In de zomer voedde de boom hem met vruchten en in de herfst at hij bladeren besprenkeld met water.

Waarom hebben ze dat toch gedaan? Wanneer ik sterf wil ik een schat hebben die ik mee kan nemen. Aan de rijkdom hier in huis heb ik niets.'

Akitta liet zijn zus komen en zei: „Lieve zus, de schatten zijn voor u, ik hoef ze niet.” „Wat gaat u doen?” vroeg Yasawatī. „Ik word monnik en ga schatten verzamelen die ik wel mee kan nemen wanneer ik sterf.” „Dierbare broer,” zei Yasawatī toen, „ik wil niets van deze rijkdom, ik word ook asceet!”

Akitta vroeg eerst aan de koning of hij weg mocht gaan en liet toen met slaande trommels door de hele stad omroepen: 'Hoort, hoort! Wie geld en rijkdom wenst moet naar het huis van Akitta komen.'

Zeven dagen lang deelde hij schatten uit, maar de voorraad leek niet kleiner te worden.

'Wat ben ik toch aan het doen, wat een onzin is dit, ik hou er mee op,' dacht Akitta. Hij zette de deuren van het huis open en riep: „Dit is een gift, laat iedereen die wil ervan nemen.” Toen verliet hij samen met zijn zus het huis met schatten en al.

Na een tijdje gereisd te hebben vonden ze een goede plek om te verblijven. Ze bouwden een hut van bladeren en takken en leefden erin als kluizenaars.

Al gauw kwamen veel mensen hen achterna. Nu was er ineens een grote groep van kluizenaars! Vele giften kwamen binnen en veel mensen kwamen dāna geven en respect betuigen.

Toen dacht Akitta: 'Hier zijn veel kluizenaars, er is veel dāna en iedereen is heel respectvol, maar ik moet alleen zijn.' Zo vertrok hij, onverwacht, zonder zelfs zijn zus te waarschuwen.

Al snel kwam hij in het koninkrijk Damila. Daar verbleef hij in het park en oefende zich in goede eigenschappen. Maar ook hier kwamen veel mensen naar hem toe, voor dāna en voor poedjā. Dit beviel hem niet. Het enige wat hij wilde, was aan zijn schatten van binnen werken.

De volmaaktheid van vrijgevigheid of dāna pāramitā

De eerste volmaaktheid is vrijgevigheid of dāna in het Pāli. Dāna betekent geven of delen. Iedereen kan wel iets geven of delen met een ander. Daarom is het ook de eerste volmaaktheid, gemakkelijk om mee te beginnen. Maar supergemakkelijk is dāna nu ook weer niet! Wat kun je allemaal geven of delen met andere wezens? Eerst zelf nadenken en dan verder lezen . . .

Er zijn drie soorten dāna. De eerste is het geven of delen van dingen. Eten, onderdak, kleding en medicijnen zijn dingen die de Sangha echt nodig heeft om in leven te blijven en dat is een goede dingen-dāna. Je kunt ook dingen-dāna aan je broer of zus geven: iets lekkers, speelgoed, een boek en nog veel meer.

Stel je voor dat je aan het spelen bent met je vriend. Plotseling willen jullie allebei op hetzelfde moment met dezelfde auto spelen. Wat doe je dan? Ruzie maken? Moeder roepen? Of kun je zelf iets beters bedenken?

Een waargebeurd verhaal is dat van de horloge-dāna. Twee kinderen kregen allebei een speelgoedhorloge. De één was er heel blij mee, maar de ander keek wat sip. Hij vond het horloge van zijn vriendje mooier. Zijn vriendje zweeg een poosje. Hij vond zijn eigen horloge ook het mooiste! Na een tijdje zei hij: „Alsjeblieft, hier heb je het mijne. Ik vind het niet zo erg en dan kan jij heel blij zijn.”

De tweede dāna is het geven van veiligheid. Veiligheid? Ja, veiligheid kun je ook geven of delen. Door vriendelijk te zijn, niet gauw boos te worden en behulpzaam te zijn. Ben je zelf wel eens bang geweest voor iemand? Denk maar eens na over wat die persoon zou moeten doen, zodat je niet meer bang hoeft te zijn.

En wat kunnen we zelf doen om andere wezens een gevoel van veiligheid te geven? Wanneer we rustig bewegen bijvoorbeeld, is dat voor de dieren om ons heen een grote veiligheid.

Bang voor een spin? Kijk eens hoeveel keer groter wij zijn dan die spin en hoe bang hij voor ons zal zijn. Zeker als we gaan gillen of slaan. Ook dat is dāna: veiligheid of bescherming geven aan andere wezens door rustig te blijven en vriendelijk te zijn.

De derde dāna is het moeilijkste om uit te voeren, dat is Dhamma-dāna. Het delen van de Dhamma is zo moeilijk, omdat we goed moeten weten wat Dhamma is en wat niet. Wanneer we Dhamma kunnen delen met andere wezens, is dat de allerbelangrijkste dāna.

Geven of delen moeten we niet zomaar doen. Wat geven we aan Wie, Waar, Wanneer en Waarom? Voorbeeld? Op een koude winternacht maak ik de buurman wakker om hem een ijstaart te geven. Voor moeder koop ik een stukje zeep en dán vraag ik haar meteen om die nieuwe jurk. Aan de Sangha geef ik alleen eten dat ik zelf erg lekker vind.

Wat een onzin allemaal, nietwaar?

Maar nu weet je dus waar de vijf W's (wie, wat, waar, wanneer, waarom) over gaan.

De Boeddha zegt daarover: geef met Wijsheid!

Dat is maar één W, handig hè!

Vrijgevigheid is een goede eigenschap en elke goede eigenschap heeft vijanden. Wat, denk je, is de grootste vijand van vrijgevigheid?

Juist, hebberigheid. Je wilt niets geven. Je wilt niet delen. Je wilt het gewoon allemaal lekker voor jezelf. Mijn snoep, mijn knikkers en mijn veiligheid zijn het belangrijkste.

Zolang we niet verlicht zijn hebben we last van de 'mijn-ziekte'.

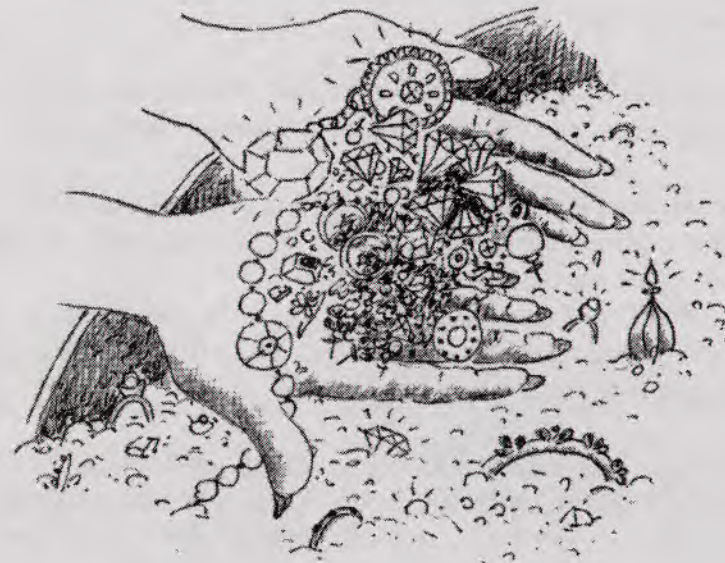
Gelukkig bestaat daar een medicijn voor: Dhamma!

De schat van Akitta

Eens werd de Bodhisatta geboren als de zoon van een rijke brahmaan. Zijn naam was Akitta. Toen hij nog maar net kon lopen, werd zijn zusje Yasawati geboren. Samen groeiden ze op, tot Akitta naar de grote stad ging om te leren.

Kort na zijn studie stierven zijn ouders. Nadat hij alles had gedaan wat hij kon doen voor zijn overleden ouders, liep hij door het huis om zijn erfenis te bekijken. Wāt een rijkdom! Het hele huis lag vol met schatten. Schatten van mensen die nu dood waren: van zijn ouders, van zijn grootouders en ook nog van zijn overgrootouders.

Hij raakte ervan in de war en dacht: 'Deze mensen zijn hun hele leven lang bezig geweest met het verzamelen van schatten. Nu zijn ze dood en de schatten liggen hier. Niets konden ze ervan meenemen.'

Aan het eind van dit geboorteverhaal vertelde de Boeddha wie iedereen geweest was: „In die tijd was Oeppalawannā de dewi, Ānanda de knecht en ikzelf Sankha, de brahmaan.”

IDEE OM TE DOEN

7.00 uur.

Ayo, tijd om op te staan.

Maar ik heb nog helemaal geen zin.

Het is zo koud boven de dekens.

En ik wil niet naar school.

Wat voor een dag is het eigenlijk vandaag?

Vandaag is het dāna-dag!

Wat kan ik geven en wat kan ik delen?

Geef ik mezelf nog een poosje suffig slapen?

Of geef ik een vrolijk opstaan aan mezelf?

Geef ik mijn moeder een hoop gezeur of geef

ik haar een knuffel?

20.00 uur.

Ayo, tijd om naar bed te gaan.

Maar ik heb nog helemaal geen zin.

Het is zo gezellig in de kamer.

En ik wil mijn tanden niet poetsen.

En ook geen verhaaltje voor het slapen gaan.

Alhoewel, een jātake . . . over dāna . . . Hup, tanden poetsen.

Hup in bed. Even goed nadenken: Wat heb ik vandaag gegeven?

Ben ik daar echt tevreden over? Wat kan ik morgen nog beter doen?

Ha, daar is . . .

„Eens werd de Bodhisatta geboren als . . .

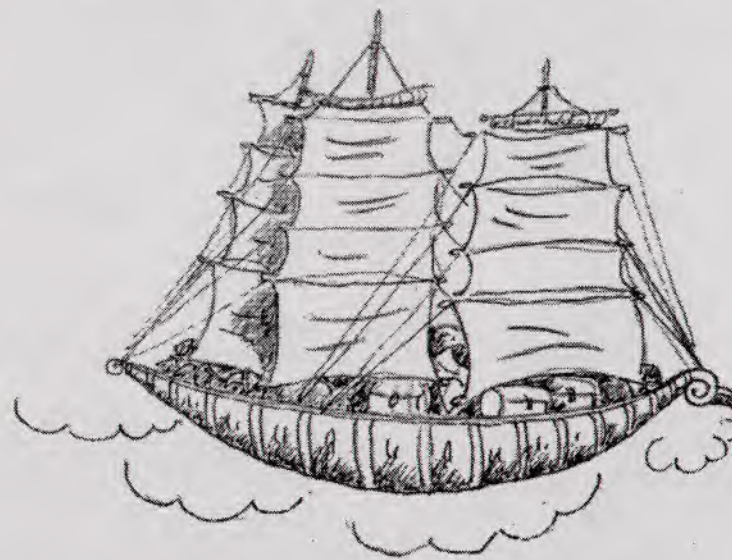

Sankha:

*„Ach, door de sandalen-dāna
ontmoet ik nu een dewa.
Wat ik nodig heb?
Een schip van planken, goed gebouwd
dat ons veilig en vertrouwd
op de wind voert naar de grote stad.”*

Wat was de dewi blij! Ze maakte met haar bijzondere kracht een prachtig schip.

Zo kwamen Sankha en zijn knecht toch in de grote stad terecht. En de rijkdommen voor de dāna? Die kregen ze ook van de dewi. Het hele schip zat vol met alles wat de Sangha nodig heeft. Sankha bleef de rest van zijn leven thuis. Zijn bediende bleef bij hem. Elke dag gaven ze dāna en ze leidden een gelukkig en goed leven. Toen ze doodgingen hadden ze een goede wedergeboorte.

Sankha:

„Een stralend wezen biedt me eten aan.
Met een tevreden hart laat ik het staan.”

Bediende:

„O meester, vraag 't wezen weldra
of het een mens is of een dewa.”

Sankha:

„O mooie dame, vertel me gauw,
bent u een dewa of een vrouw?”

Dewi:

„Een dewi ben ik met uitzonderlijke kracht,
die hier midden op het water wacht.
Vol vreugde en vol mededogen
kom ik bij nood vlug aangevlogen.
Ik geef u alles wat u wilt,
wat uw honger, dorst en moeheid stilt.”

Sankha:

„U biedt me zoveel mooie dingen aan.
Zeg me, wat heb ik daarvoor toch gedaan?”

Dewi:

„Sandalen gaf u aan een heilig man
die u in de hitte tegenkwam.”

Het haasje in de maan

^{was er eens een}
Eens werd de Bodhisatta geboren als een jonge haas. Hij leefde in een woud dat aan de voet van een berg lag.

Aan de ene kant van het woud stroomde een rivier en aan de andere kant lag een klein dorpje.

De haas had drie vrienden: een aap, een jakhals en een otter. Deze vier verstandige dieren leefden met elkaar in het bos. Eten zoeken deden ze allemaal apart, maar 's avonds kwamen ze vaak bij elkaar.

De wijze haas vertelde dan hoe je een goed en gelukkig leven kunt leiden. De dieren waren blij met zijn wijze woorden en luisterden goed naar hem.

Op een avond keek de haas naar de lucht en zag dat het de volgende dag volle maan zou zijn. Hij zei tegen z'n drie vrienden: „Morgen is het volle maan, laten we ons aan de vastendag houden en ons eten weg-^{eten} geven aan bedelaars die langskomen. Het is goed om te delen en dāna te geven!”

De vrienden vonden het een prima idee en tevreden gingen ze naar hun eigen plek in het bos.

De volgende morgen trok de otter er vroeg op uit. Hij daalde af naar de oever van de rivier, op zoek naar voedsel.

Een visser bij de rivier had zojuist zeven rode vissen gevangen. Hij reeg de vissen aan een wilgentak en begroef ze in het zand. Toen ging hij de rivier weer op om nog meer vis te vangen.

De otter rook de vis. Hij zocht en groef net zo lang tot hij de vis gevonden had en riep driemaal zo luid hij kon: „Is er iemand van wie deze vissen zijn?” Toen hij niemand hoorde en zag, nam hij de tak met vissen in zijn bek en ging naar zijn hol.

^{de juiste tijd is}
‘Mmm, wanneer het de juiste tijd is zal ik de vissen opeten,’ zei hij tegen zichzelf.

Tevreden ging hij liggen en bedacht hoe deugdzaam hij was!

Ook de jakhals ging op zoek naar voedsel. In de hut van een veldwachter vond hij een hagedis en een kruik dikke melk.

Hij riep driemaal zo hard mogelijk: „Is er iemand van wie deze hagedis en melk zijn?” Toen hij niemand hoorde en zag, trok hij het touw van de kruik om zijn nek om deze op te tillen, en met zijn tanden greep hij de hagedis beet.

Zo ging hij naar zijn hol. 'Mmm, wanneer het de juiste tijd is zal ik alles opeten,' zei hij tegen zichzelf. *de volgende dag soerhi* Tevreden ging hij liggen en bedacht hoe deugzaam hij was!

De aap begaf zich naar een groep bomen en verzamelde een grote tros mango's. Hij nam de mango's mee naar zijn hol en zei tegen zichzelf: 'Mmm, wanneer het de juiste tijd is zal ik de mango's opeten.' *de volgende dag soerhi* Tevreden ging hij liggen en bedacht hoe deugzaam hij was!

kleine haas Maar de Bodhisatta deed het anders. Hij ging naar buiten met het idee wat koesagras af te knabbelen.

Ze vulde een gouden schaal met allerlei heerlijk eten en zo snel als de wind vloog ze naar Sankha.

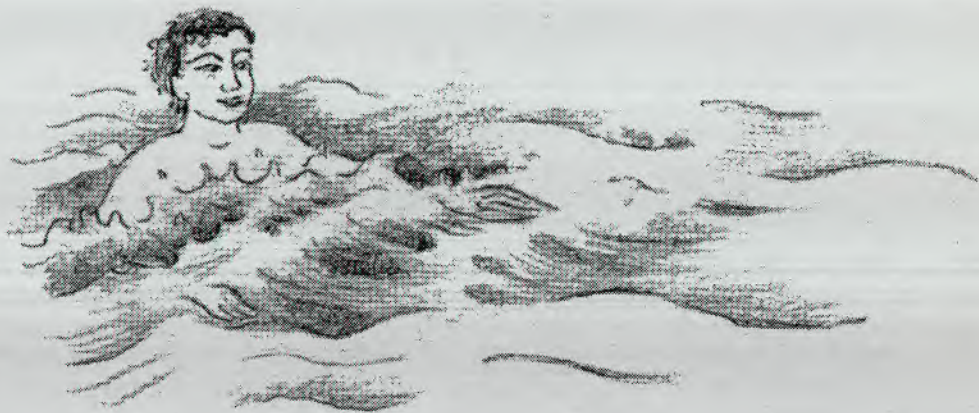
Ze stopte vlak bij hem in de lucht en zei: „Brahmaan, zeven dagen heeft u nu gezwommen en vandaag heeft u zelfs niets gegeten. U zult wel moe en uitgeput zijn. Hier, eet dit heerlijke eten.”

Maar Sankha keek haar aan en zei: „Breng het eten weg, ik houd me aan het vasten vandaag.”

De bediende, die achter Sankha aanzwom, zag de dewi niet maar hoorde Sankha wel praten. Hij dacht: 'Meester Sankha is in de war. Dat komt zeker van al dat zwemmen en vasten. Hij zal moe zijn en bang. Wacht, ik zal hem troosten.'

Bediende:

„O wijze brahmaan vol deugdzaamheid
bent u misschien uw verstand nu kwijt?
Er is niemand hier op zee.
Waar praat u dan toch mee?”

Toen dacht hij: 'Het is voor mij onmogelijk om gras te geven aan bedelaars die langskomen. Ik heb geen olie of rijst of iets dergelijks. Wat zal ik dan geven? Wacht, ja, dát doe ik. Als er een bedelaar komt, zal ik hem mijn eigen lichaam te eten geven!'

In een andere wereld, misschien wel een planeet, negeerde woerde een koning otter
Op datzelfde moment werd de troon van Sakka helemaal warm. Sakka merkte het onmiddellijk en zei: „Dit betekent dat er iets op de aardbol gebeurt. Eens goed kijken, wat is er aan de hand? Aha! Ik zie het al, die koninklijke haas wil zijn lichaam als voedsel geven. Zou hij dat echt doen? Ik zal hem op de proef stellen.” *byzondere was hier*

kluisenaar
Zo gezegd, zo gedaan. Sakka vermomde zich als een oude brahmaan en ging eerst naar het hol van de otter.

„Wat kan ik voor u doen?” vroeg de otter.

lieve otter
„O wijze heer, als ik iets te eten zou kunnen krijgen na een dag van vasten, dan zou ik al mijn heilige plichten kunnen vervullen,” antwoordde de brahmaan. *kluisenaar*

„Dat is goed,” zei de otter,

„Zeven rode vissen bracht ik naar mijn hol.
Ik smeek u, eet uw buik maar vol.
Eet ze warm of eet ze koud
en blijf een tijdje in dit woud.”

kluisenaar
Maar de brahmaan zei: „Dank u wel, ik zal er over nadenken. Tot ziens.” En hij trok verder, op zoek naar de jakhals.

kluisenaar
Ook de jakhals vroeg wat de brahmaan kwam doen en kreeg hetzelfde antwoord: „O wijze heer, als ik iets te eten zou kunnen krijgen na een dag van vasten, dan zou ik al mijn heilige plichten kunnen vervullen.”

„Natuurlijk,” zei de jakhals,

„Een kruik vol melk, een hagedis,
dat is alles wat er is.
Eet het warm of eet 't koud
en blijf een tijdje in dit woud.”

kluisenaar

Maar de brahmaan zei: „Dank u wel, ik zal er over nadenken. Tot ziens.”
En hij trok verder, op zoek naar de aap. De aap vroeg wat hij voor hem
kon doen en weer gaf Sakka precies hetzelfde antwoord.

„Zeker,” zei de aap,

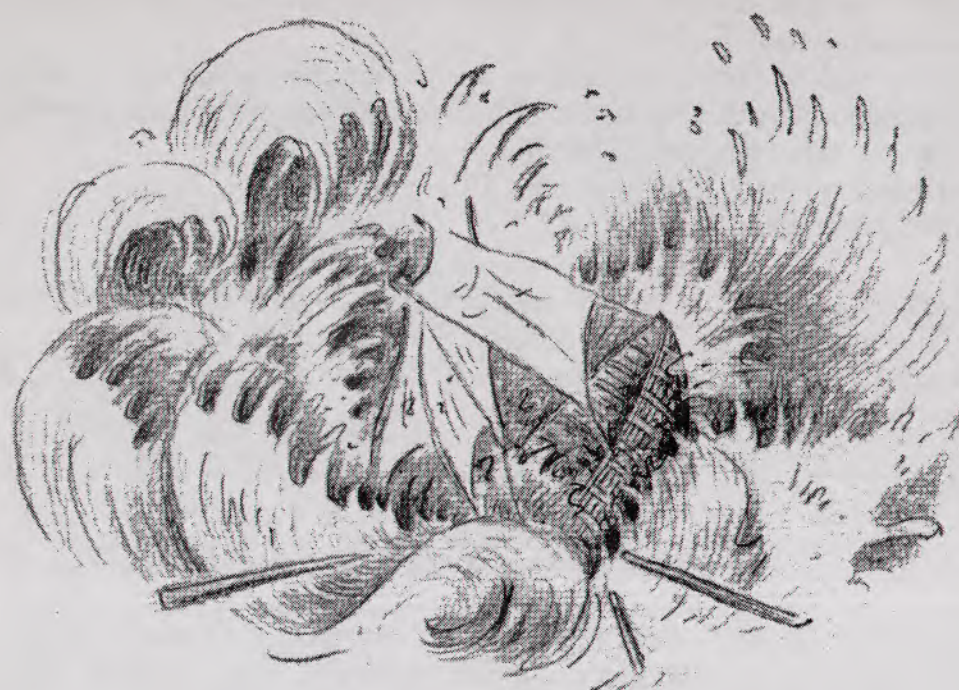
„Heerlijke mango's heb ik voor u hier,
kom en eet ze met plezier.
Eet ze warm of eet ze koud
en blijf een tijdje in dit woud.”

kluisenaar

Maar de brahmaan zei: „Dank u wel, ik zal er over nadenken. Tot ziens.”
Toen hij bij de wijze haas was aangekomen, vroeg ook de haas wat hij
kwam doen. En voor de vierde keer gaf Sakka hetzelfde antwoord. Wat
was de Bodhisatta blij toen hij dit hoorde! Nu kon hij zijn lichaam als
dāna geven!

Hij zei tegen de brahmaan:

„Sesam heb ik niet en ook geen bonen,
Hoe moet ik nu uw vraag belonen?
Alstublieft, hier is mijn lichaam.
Maak een vuur en steek 't aan.
Mijn vlees zal uw honger doen verdrijven
en als u wenst kunt u hier verblijven.”

Alle angst voor vissen en schildpadden wierp hij van zich af en samen
met zijn bediende sprong hij het water in.

Zeven dagen zwommen ze en op de zevende dag at Sankha niets. Hij
hield zich aan het vasten op de dagen van volle maan, zelfs nu!

Juist in deze tijd had de dewi Mani-Mekhalā (Riem van Juwelen) een be-
langrijke opdracht gekregen van de vier Koningen van de wereld.
Ze moest alle deugdzame mensen redden die op zee in moeilijkheden
kwamen. Daarom waakte Mani-Mekhalā over de zee.
Elke dag speurde ze de zee af. De eerste dagen zag ze niets. Maar op de
zevende dag zag ze Sankha. 'Dit is nu al de zevende dag dat hij in het
water is,' wist ze meteen. 'Daar moet ik gauw iets aan doen.'

De Pacceka Boeddha reisde door de lucht en landde op een plek vlakbij de haven waar Sankha's boot lag. Op zijn blote voeten liep hij door het gloeiend hete zand, in de richting van de boot.

Toen Sankha de monnik zag, liep hij meteen naar hem toe. 'Wat fijn om hier een monnik te ontmoeten,' dacht hij blij. 'Nu kan ik dāna geven!' Respectvol begroette hij de monnik en zei: „Bhante, mag ik u een zitplaats aanbieden?” Dat mocht.

In de schaduw van een boom maakte Sankha een zitplaats. Hij veegde het zand glad en spreidde daarop zijn bovenkleed uit.

„Alstublieft Bhante, gaat u hier maar zitten. U zult wel moe zijn, het is zo warm. Ik zal uw voeten wassen.” Met fris, helder water waste Sankha de voeten van de monnik en smeerde ze in met zoet geurende olie.

Toen deed hij zijn eigen sandalen uit, maakte ze schoon en gaf ze aan de monnik. Ook zijn parasol gaf hij aan de monnik.

„Bhante, alstublieft, draag de sandalen en gebruik de parasol.”

De monnik nam de dāna aan en reisde door de lucht terug naar de berg. Sankha ging terug naar zijn schip, met een hart vol vreugde over het geven van de dāna.

De eerste dagen van de reis ging alles goed. Het weer was goed en de boot leek stevig genoeg.

Maar op de zevende dag kwam er storm.

Het opzwiepemde water sloeg een gat in de boot, dat zó groot was dat ze het niet meer konden dichtten. De boot stroomde vol water en begon langzaam te zinken.

Iedereen schreeuwde en was bang. Behalve de Bodhisatta.

Hij bleef rustig en kalm. Daardoor kon hij goed nadenken. Wat kon hij nu het beste doen?

Eerst smeerde hij zijn hele lichaam in met zalf. Toen at hij net zoveel boter en suiker als hij op kon.

Hij zocht een sterke man uit als zijn bediende en gaf hem te eten.

Zelf klom hij in de mast. „In die richting ligt onze stad,” zei hij en wees naar de verte.

Toen Sakka dit hoorde liet hij met zijn wonderbaarlijke kracht een groot vuur verschijnen. De Bodhisatta schudde zich eerst driemaal uit voor het geval dat er insecten in zijn vacht zouden zitten. Zo zouden zij nog aan de dood kunnen ontsnappen. En zoals een koninklijke zwaan op een bed van lotussen springt, zo sprong de haas met grote vreugde in het vuur.

Maar wat was dat? De vlammen schroelden geen enkel haartje! Verbaasd riep de haas: „Brahmaan, het vuur dat u heeft ontstoken is ijskoud! Het verbrandt zelfs niet het haar op mijn lichaam. Wat heeft dit te betekenen?”

„Wijze Heer,” zei Sakka, „ik ben geen brahmaan. Ik ben Sakka en ik ben gekomen om uw vrijgevigheid op de proef te stellen.”

De Bodhisatta antwoordde: „Al zou de hele wereld komen om mijn vrijgevigheid op de proef te stellen, niemand zou een spoortje van tegenzin in mij kunnen aantreffen.”

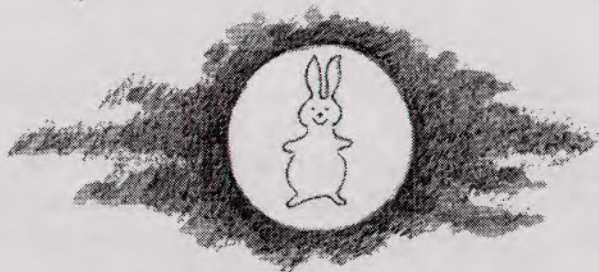
Toen uitte hij een grote schreeuw van vreugde, zodat het leek of er een machtige leeuw brulde.

Sakka was zo blij met dit antwoord dat hij met zijn machtige handen een grote berg optilde en samenknep. Hij kneep net zo lang tot er alleen nog maar een plasje sap op de grond lag. Met dat sap tekende hij een haas in de maan.

Toen maakte hij van vers koesagras een bed voor de Bodhisatta. Zelf ging hij terug naar zijn troon.

De vier dieren leefden samen een gelukkig en goed leven. Toen ze doodgingen hadden ze alle vier een goede wedergeboorte.

Aan het eind van dit geboorteverhaal vertelde de Boeddha wie de dieren waren: „In die tijd was Ānanda de otter, Moggallāna de jakhals, Sāripoetta de aap en ikzelf was de wijze haas.”

De Sandalen-dāna

In een van zijn vorige levens was de Bodhisatta een rijke brahmaan. Hij heette Sankha en woonde in de stad Benares. Sankha was niet alleen heel erg rijk, hij was ook heel erg vrijgevig. Wat hij had, wilde hij met iedereen delen.

Daarom had hij op zes plaatsen in de stad dāna-hallen gebouwd. Bij alle vier de stadspoorten één, midden in de stad één en eentje bij zijn eigen huis. Elke dag kwamen de monniken langs en gaf hij met een blij hart dāna. Ook zwervers en bedelaars gaf hij wat ze nodig hadden.

Op een dag keek hij naar zijn rijkdom en dacht: ‘Als mijn geld op is, kan ik geen dāna meer geven. Ayo, dat zou verschrikkelijk zijn!’

Onmiddellijk bedacht hij een plan.

Hij liet een boot bouwen en zei tegen zijn vrouw: „Lieve vrouw, ik vaar naar het Gouden Land. Daar kan ik veel geld verdienen. Dat is nodig om dāna te kunnen blijven geven. Zorg goed voor de monniken en nonnen wanneer ik weg ben. Zorg voor iedereen die iets nodig heeft. Zorg ook goed voor jezelf! Tot gauw.”

Hij trok zijn allerbeste sandalen aan, zocht zijn allerbeste parasol uit en ging aan boord van het schip. Zijn vrouw en kinderen zwaaiden hem uit. Ze waren niet verdrietig, want ze wisten dat hij gauw weer terug zou komen.

Ver weg van de stad lag een hoge berg. Hij was zo hoog dat niemand er ooit kwam. Niemand??

Ja, toch. Er leefde een Pacceka Boeddha op de berg.

In zijn meditatie zag hij Sankha op reis gaan en hij dacht: ‘Deze man gaat op reis om geld te verdienen voordāna. Dat is een goede daad. Zal er op zee iets met hem gebeuren of niet? Ja! Maar ik zal hem helpen. Als hij dāna aan mij kan geven, zullen de verdiensten ervan hem redden.’